

Oost-Indonesië maar in de Republiek door geen enkele gezagdrager. Want de uitlatingen van Republikeinse voormannen waarin Linggadjati slechts als 'een adempauze' was voorgesteld, waren niet tactische argumenten geweest maar hadden hun werkelijke opvatting weergegeven: hun einddoel was en bleef dat hún Republiek als soevereine staat de gehele archipel moest omvatten.

★

Gelijk vermeld, had het kabinet-Beel zijn besluit om het 'naakte' Linggadjati te laten ondertekenen zonder dat de Republiek de 'aankleding' zou hebben aanvaard, niet ter goedkeuring aan het parlement voorgelegd – natuurlijk was elke fractie bevoegd, de zaak eigener beweging aan de orde te stellen, maar de grootste twee die voor de motie-Romme/van der Goes van Naters hadden gestemd, lieten dat na en men moest wel aannemen dat een motie waarin het regeringsbeleid werd afgekeurd, door de Tweede Kamer zou worden verworpen. Het was trouwens niet zo dat de regering de uitspraak van de Tweede Kamer uit het oog had verloren: de 'aankleding' mocht dan voorshands niet door de Republiek zijn aanvaard, het bleef de plicht van de Commissie-Generaal en van van Mook om in het voortgezette contact met de regering van de Republiek te bereiken dat zij alsnog een financieel-economische overeenkomst met Nederland zou sluiten en de positie van het Nederlandse bedrijfsleven zou waarborgen. Voorzover de publieke opinie zich voor Indië interesseerde (vele mensen deden dat in het geheel niet), legde een groot deel daarvan zich bij de ondertekening van Linggadjati neer, ervan uitgaand dat het kabinet-Beel het voor en tegen zorgvuldig had overwogen en een besluit had genomen dat, mede in het licht der internationale verhoudingen, onvermijdelijk was.

Een ander deel van de publieke opinie huldigde evenwel heel andere opvattingen en dat gold vooral voor de groep waaruit het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid was voortgekomen. Binnen die groep gold het voor niemand sterker dan voor Gerbrandy en Welter. In '41 had Gerbrandy die laatste zonder spijt uit zijn tweede kabinet zien verdwijnen maar nu hadden zij elkaar gevonden in een gemeenschappelijke diepe afkeer van wat, in hun visie, door het kabinet was en werd bedisseld. Zij zagen het als verraad aan het koninkrijk, als een verloochenen van zijn verleden, als een prijsgeven van zijn toekomst. Hun comité ging een